

ПРОБЛЕМА ІДЕНТИЧНОСТІ В ЕНЦИКЛІКАХ ПАП РИМСЬКИХ

Н.Є.Петришин

Україна, м. Житомир, Житомирський Державний університет імені Івана Франка

В умовах кризи національної ідентичності у всіх країнах намагаються робити все можливе для її вирішення. Йде “битва ідентичностей”. І цю битву зможуть виграти лише ті країни, чия ідентичність має велику історичну, культурну, етнічну та політичну глибину і силу. Якою ж силою володіє Україна? Чи може вона бути конкурентоспроможною у цій боротьбі?

Українці володіють доволі сильним генетичним зв'язком людини зі своїм етнографічним простором, де жили їхні предки, з релігійно-духовними традиціями свого народу, тому і здатні відстояти свою ідентичність у нелегкій боротьбі. Просто чинити опір процесам глобалізації - не тільки неможливо, але і й недоцільно. Держава повинна розробити відповідну політику щодо збереження ідентичності, в якій велике значення повинно приділятися освіті і підготовці суспільства до повноцінного входження до глобалізованого світу.

Новітні зміни в європейській культурі все більше нівелюють ставлення до християнської релігії, до її джерел, нищать в людині особистість. Нині суть праці в західному суспільстві полягає в забезпеченні купівлі все більшого об'єму різних товарів і послуг.

Кризу ідентичності в сучасному світі зумовлює невпевненість людини у своєму майбутньому, - пише у своїй роботі “Людина і соціум у глобалізованому світі” Чаплигін О.К. - відчуття постійної небезпеки й тривоги, зростання розриву між поколіннями та інші екзистенціальні проблеми. Процеси детрадиціоналізації, зниження ролі й значення традицій і моральних норм, характерні для постіндустріального суспільства, призводять до розшарування, розпорошення таких усталених видів ідентичності, як національна, класова, гендерна, які сформувалися в епоху Модерну”[4с.180]

Глобалізація нівелює національну ідентичність, розчиняє її в глобальних процесах економізації, демократизації, інформатизації, культурної стандартизації та нав'язує ціннісну універсалізацію. Виникає питання, якими ж цінностями керуватися? Нажаль, дуже часто людина помилково вирішує, що споконвічні моральні цінності її предків є застарілими для потреб сьогодення і безапеляційно відкидає їх. Зокрема такі моральні чесноти як милосердя, добро, справедливість, щедрість, шляхетність, любов

несправедливо забуваються. Людина все частіше вибирає життя за принципом “людина – для - себе ”, з заниженими моральними вимогами до самої себе, але одночасно зростаючими щодо інших людей та суспільства в цілому. Нівелюється система цінностей, як вважає професор М. Козловець, і через велику міграцію населення: “Вони приносять з собою менталітет, спосіб життя і систему цінностей, які з великими труднощами стикаються з менталітетом, способом життя і ціннісними орієнтирами корінного населення”. [Зс.235]

Однозначно, необхідно використовувати ті можливості, які дає глобалізація, зберігаючи весь безцінний спадок попередніх духовних традицій і завжди зберігати його. Папа Лев XII розглядаючи питання глобалізації у своїй енцикліці “Нові речі” пише - “Добробут же народів походить, зокрема, від добрих моральних звичаїв, від добрих основ родинного життя, пошани релігії і справедливості... які чим більше розвиваються, тим щасливіші стають народи”[1с.8]. Все більше богословів, зокрема католицьких, переконують в доцільності повернення до християнського морального вчення. “Без сумніву, християнське моральне вчення, у самих своїх біблійних основах – пише Папа Іван Павло II – підтверджує важливість фундаментального вибору, який визначає якість морального життя”[2с.27]

Звичайно, позитивним є те, що глобалізація стирає кордони країн, і людина стає “громадянином світу”, що дозволяє їй безперешкодно подорожувати різними країнами, зустрічати нових друзів, вивчати культуру інших країн. Однак стираються не лише кордони країн, але й ядро національної ідентичності народів. В умовах жорстокої конкуренції за виживання, мають шанс лише культури, котрі є здатними до адаптації у світі, що нестримно міняється, при цьому не втрачаючи своєї ідентичності. Прикладом такої адаптації може бути – японська культура. Але, інших прикладів набагато більше - іспанська, турецька мексиканська, аргентинська, та інші що не змогли протистояти натиску культурної уніфікації, породженої глобалізацією. Масова культура глобалізації виявилася сильнішою за культурне ядро національної ідентичності у цих випадках, які в умовах глобалізації збереглися лише як фольклорні культури : іспанська корида, турецький іслам, мексиканська кухня, аргентинське танго.

“Навіть добрі наміри - казав Папа Іван Павло II - й важкі інколи обставини не дають права ні державній владі, ні окремим особам порушувати фундаментальні і суттєві права людської особи. Зрештою, лише моральність, яка визначає певні норми, що є дійсними для кожного без винятку, може бути гарантією етичного фундаменту співіснування як на національному, так на міжнародному рівнях”[2 с.25].

Література:

1. Енцикліка Папи Лева XII “Нові речі” [Електронний ресурс]: Інтерфакс. - Режим доступу до документу http://sd.net.ua/2010/01/11/gerum_novarum.html
2. Енцикліка Папи Івана Павла II “Сяйво істини” [Електронний ресурс]: Інтерфакс. - Режим доступу до документу <http://www.opusdei.kz/art.php?p=37519>
3. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації – Житомир: В-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009.-558с.
4. Чаплигін О.К. Людина і соціум у глобалізованому світі. – Харків: ХНАДУ, 2012. – 339с